

گزارش مطالعه امکان سنجی مقدماتی (PFS)
تولید رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره
انار جهت رنگ آمیزی چرمهاي طبیعی

شرکت شهرکهای
صنعتی تهران

گزارش مطالعه امکان سنجی مقدماتی (PFS)

تولید رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرمهاي طبیعی

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۱۰	-۱-۲	تعریفه آیسیک و کدهای معرفی	محصول	معرفی	-۲
۱۱	-۲-۲	خواص و محصول	محصول	معرفی	-۲-۲
۱۲	-۳-۲	استاندارد ملی یا بین المللی			-۳-۲
۱۳	-۴-۲	بررسی و ارائه اطلاعات لازم در زمینه قیمت تولید داخلی و جهانی محصول			-۴-۲
۱۴	-۵-۲	موارد مصرف و کاربرد			-۵-۲

۱۲.	امروز	دنیای کالا در استراتژیکی اهمیت -۷-۲
۱۳..		
۱۳.	کشورهای عمدہ تولید کننده و مصرف کننده محصول -۸-۲	
۱۳.	عرضه	-۳
۱۳.		
۱۳.	فعال	واحدهای تولیدی -۱-۳
۱۳.		محصول
۱۳.	واردات	بررسی روند -۴
۱۳.		محصول
۱۴.	روندها	بررسی -۵
۱۴.		مصرف
۱۴.	دست	واحدهای احداث -۱-۵
۱۴.		
۱۴.	بینی	پیش واردات -۲-۵
۱۴.		

-۶	تقاضا						
۱۴							
بررسی	رونده	صادرات	محصول	-۷			
۱۴							
-۸	بررسی	نیاز	به	محصول	.....		
۱۴							
-۱-۸	پیش	بینی	تقاضا	د اخلي	.....		
۱۴							
-۲-۸	پیش	بینی	صادرات	.....			
۱۵							
-۹	موازنہ	عرضہ	و	تقاضا	.....		
۱۵							
-۱۰	شرح	فرآيند	و	تقاضا	.....		
۱۵							
-۱۱	تعيین نقاط قوت و ضعف تكنولوژي هاي	تکنولوژي هاي	و	مرسوم	.....		
۱۹							
-۱۲	گذاري ثابت	برآورد حجم سرمایه	و تعيین حد اقل ظرفیت اقتصادی،	.....			
۱۶							

مشخصات	هزینه	هزینه های	سرمایه	گذاری	- ۱۳
طرح					.....
۱۷ ..					
- ۱۴	مواد	اولیه، کمکی و بسته‌بندی	برآورد	سالانه	مصرفی
.....					
۲۴ ..					
- ۱۵	برنامه	تولید و فروش	.....		طرح
.....					
۲۴ ..					
- ۱۶	پیشنهاد	منطقه مناسب برای اجرای	.....		طرح
.....					
۲۴ ..					
- ۱۷	قیمت	فروش مخصوص لات	.....		طرح
.....					
۲۵ ..					
- ۱۸	تولید	هزینه های	.....		
.....					
۲۵ ..					
- ۱۹	هزینه	مواد اولیه	.....		مصرفی
.....					
۲۵ ..					
- ۲۰	هزینه	آب، برق، سوخت و	.....		ارتباطات
.....					
۲۶ ..					
- ۲۱	دستمزد	حقوق و	.....		
.....					

و	تعمیر	- ۲۲
.....	نگهداری	.....
.....	.....	.....
.....		۲۹
.....		- ۲۳
.....	استهلاک	.....
.....	.....	.....
.....	.....	۳۰
و	هزینه های متفرقه و پیش بینی	- ۲۴
.....	نشد ۵	.....
.....	.....	.....
.....	.....	۳۰
و	تهدیدات	- ۲۵
.....	امکانات	.....
.....	.....	.....
.....	.....	۳۰
و	نتیجه گیری	- ۲۶
.....	پیشنهاد	.....
.....	.....	.....
.....	.....	۳۱
ا	محاسبه شاخص های اقتصادی	- ۲۷
.....	طرح	.....
.....	.....	.....
.....	.....	۳۲

تاریخچه

شاہنامه یکی از برترین اثرهای تاریخ ادبیات ایران است و مقدس‌ترین اشاره به چرم به قیام کاوه آهنگر علیه ظلم و ستم آژی دهاک(ضحاک) بر می‌گردد. در آن هنگام کاوه برای آن که مردم را علیه ضحاک بشوراند، پیش‌بند چرمی خود را بر سر چوبی کرد و آن را بالا گرفت تا مردم گرد او جمع شدند. سپس کاخ فرمانروای خونخوار را در هم کوبید و فریدون را بر تخت شاهی نشانید.

فریدون نیز پس از آنکه فرمان داد تا پاره چرم پیش‌بند کاوه را با دیباها زرد و سرخ و بنفش آراستند و ڈر و گوهر به آن افزودند، آن را درفش شاهی خواند و بدین سان " درفش کاویان " پدید آمد. نخستین رنگهای پرچم ایران زرد و سرخ و بنفش بود، بدون آنکه نشانه ای ویژه بر روی آن وجود داشته باشد. درفش کاویان صرفاً افسانه نبوده و به استناد تاریخ تا پیش از حمله اعراب به ایران، بویژه در زمان ساسانیان و هخامنشیان پرچم ملی و نظامی ایران را درفش کاویان می‌گفتند، هر چند این درفش کاویانی اساطیری نبوده است.

محمدبن جریر طبری در کتاب تاریخ خود به نام الامم و الملوك مینویسد: درفش کاویان از پوست پلنگ درست شده، به درازای دوازده ارش که اگر هر ارش را که فاصله بین نوک انگشتان دست تا بندگاه آرنج است ۶۰ سانتی متر به حساب آوریم، تقریباً پنج متر عرض و هفت متر طول می‌شود. ابوالحسن مسعودی در مروج اهب نیز به همین موضوع اشاره می‌کند. به روایت اکثر کتب تاریخی، درفش کاویان زمان ساسانیان از پوست شیر یا پلنگ ساخته شده بود، بدون آنکه نقش جانوری بر روی آن باشد.

قدمت استفاده از چرم در ایران به هزار و پانصد سال قبل از میلاد مسیح بر می‌گردد. یکی از مهم ترین استفاده این ماده نیز برای تولید کفش بوده است. علاوه بر کفش، پوست حیوانات اهلی به عنوان لباس مورد استفاده قرار می‌گرفت. روپوش چرمی نیز توسط آهنگران مورد استفاده قرار می‌گرفت. تا آنها را در برابر حرارت آهن گداخته، محافظت نماید. لباس خاص چوپانان که در حال حاضر نیز به صورت سنتی تهیه می‌شود از هزاران سال پیش مورد استفاده اهالی ایران زمین قرار می‌گرفت. علت استفاده از این نوع لباس حتی در مناطق گرمسیر ایران، توانایی لباس چرمی در خنک نگه داشتن

بدن در گرما و گرم نگه داشتن آن در سرما می‌باشد. حتی چرم در محصول سنتی و ارزشمند ایران یعنی فرش نیز مورد استفاده قرار می‌گرفت. از چرم جهت صاف نگه داشتن لبه‌های فرش‌ها نیز استفاده شده و می‌شود.

دباغی تا ۵۰ سال گذشته به صورت سنتی صورت می‌گرفت. تا آنکه کارخانه‌های بزرگ و مدرن چرمسازی در مناطق مختلف کشور، مانند مغان و همدان راه اندازی شدند. تاریخ چرم به طور کلی با پیشرفت بشر همانگ بوده است. غارنشینان اولیه چرم را به صورت یکی از سرمایه‌های اولیه و با ارزش خود می‌دانستند. زمانی که انسانها هنوز تدن نداشتند چرم نقش مهمی در تاریخ بقاء داشت. دو روش استفاده اولیه پوست وجود داشتند، که عبارتند از:

۱. استفاده از آن هنگام شکار، به طوریکه خود را در پشت پوست قرار می‌دادند.
۲. به عنوان پوششی در برابر سرما از آن استفاده می‌کردند.

در بسیاری از مکانهای ماقبل تاریخ در سراسر ایران از جمله غار بلت در منطقه دریای خزر در شمال ایران و تپه یحیی در جنوب کرمان سنگهای تراشیده شده کشف شد که برای تمیز کردن و آماده سازی پوست حیوانات به کار برده می‌شد، و هرگز روش نشده که بشر اولیه چگونه روشنی یافت که به وسیله آن توانست پوستهای سخت و قابل فساد حیوانات را به چرمی نرم و دباغی شده تبدیل کند.

انواع پوست معمولاً به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱. پوستهای سبک: مثل گوسفند، بز، آهو، سور، بزغاله و روباه
۲. پوستهای سنگین: مثل اسب، شتر، گاو میش، گوساله و زرافه از پوستهای سبک در تهیه چرم برای لباس، دمپایی، کالاهای سراجی نظیر کیف، کمربند، قلاده، لگام، تهیه جیر برای کیف، تهیه آسترها پشم دار و انواع پوستین استفاده می‌شود. اما از پوست‌های سنگین بیشتر جهت تهیه چرم برای تخته چرم یا تخته پوست، رویه کفش، رویه مبلمان و انواع مصنوعات چرمی بهره می‌گیرند. انواع پوست‌های مورد مصرف در ایران بز و بزغاله، گوسفند، گاو و شتر می‌باشند.

برای رنگ آمیزی چرم‌ها نیز رنگ‌های پودری موجود را در الکل حل کرده و در شیشه‌های کوچکی ریخته، پس از آن طرح را رنگ آمیزی می‌کنند. پس از اتمام کار برای دوام بیشتر

ورنى به آن زده مى شود . ورنى ماده ايست مانند روغن جلا که بصورت آماده در بازار موجود مى باشد.

در سرزمين هاي امپراتوري ايران باستان حداقل ۵ هزار سال پيش، روشهاي كاملی برای ساخت چرم بكار مى رفته که از آن زمان تا به امروز در اصل روش تغييرات جزئی داده شده است. قبل از اينكه استفاده از ظروف گلی عموميت پيدا کند، از پوست به عنوان قالبی برای شكل دادن به گل استفاده مى شد. در گذشته هاي دور ديگ هاي چرمي وجود داشت که برای درست کردن غذا سنگ ها را داغ مى کردند و داخل ديگ مى گذاشتند.

تهران مهمترین مرکز تولید محصولات چرمی است و در آن کارگاههایی ارزشمند در زمینه محصولات چرمی و نقاشی روی چرم، خطاطی و حکاکی روی چرم، با استفاده از چرم های سبک مثل گوسفند و بومی وجود دارد. در زنجان بیشتر نقوش نقاشی روی چرم سنتی و زینتی است. در زمینه تولید فرآورده های پوستی شهرهایی مثل مشهد، شاندیز، بجنورد، قوچان، نیروان، خراسان و اصفهان مشهورند.

۱ - مقدمه

چرم جنسی است که در دباغی پوست خام جانوران، به ویژه گاو به دست می‌آید. فرایند دباغی، پوست فسادپذیر را به یک ماده طبیعی پایدار، دائمی و انعطاف‌پذیر برای کاربردهای گوناگون تبدیل می‌کند. چرم در تلفیق با چوب، پایه فناوری باستانیان را شکل می‌داده است. صنعت چرم و صنعت خز با هم متفاوت‌اند. این تفاوت از اهمیت مواد خام مورد استفاده در هر کدام پیداست. مواد خام مورد استفاده در صنعت چرم، محصولات فرعی صنعت گوشت هستند؛ در حالی‌که گوشت ارزش بیشتری از پوست دارد. مواد خامی که در صنعت خز به کار گرفته می‌شوند، ارزش بیشتری از گوشت دارند و به همین خاطر گوشت به عنوان یک محصول جانبی تلقی می‌شود. تاکسیدرمی اجازه استفاده از پوست حیوانات را به انسان می‌دهد، البته مهمتر از پوستشان، سر و بخشی از پشت آن‌هاست. پوست‌ها و پوستهای خام در ساخت چسب و ژلاتین هم کاربرد دارند. چرم، کاربردهای مختلفی دارد. اما استفاده از چرم در ساخت کاپشن، کیف و کفش بیشتر است. کاربردهای دیگر چرم عبارتند از:

- پوشک مانند شلوار، کراوات، دستکش، کت، کاپشن و کفش
- وسایل جانبی مانند کیف، جاکلیدی

تعریف چرمسازی

چرمسازی یا دباغی پوست فرآیند فیزیکی شیمیایی است که بر اثر اعمال فیزیکی و تاثیرات مواد شیمیایی و یا گیاهی پوست خام فاسد شدنی به کارایی فاسد نشدنی و با ارزش و قابل استفاده برای انسان به نام چرم تبدیل می‌شود.

مراحل چرمسازی

به طور کلی پوست خام پس از طی مراحل زیر به چرم تبدیل می‌شود:

(۱) مرحله خیساندن و شستشو

خیساندن پوست در حوضچه‌هایی که دارای پره جهت جابجایی پوست‌ها است و یا در بالابان (درام) انجام می‌شود. پوستهای نمک سود شده را در این مکانها قرار داده، آب سرد روی آنها جریان می‌دهند. به این ترتیب نمک در آب حل شده، غلظت نمک در فضای بین الیاف پوست کم می‌شود. حذف نمک از بین الیاف پوست، فشار اسوزی آب را داخل الیاف بالا برده و پوست دوباره آب دار می‌شود. ضمن اینکه پوست آب را به

خود می‌گیرد، پروتئین‌های کروی نیز از الیاف کلاژن خارج می‌شوند. پروتئین‌های کروی جدا شده شامل آلبومن خون و پروتئین‌های دیگر محلول در آب می‌باشد، که با کم شدن نمک با آب شسته شده و از پوست خارج می‌شود. بدیهی است ماندن این پروتئین‌ها میان الیاف پوست از کیفیت چرم ساخته شده می‌کاهد.

برای تهیه چرم مرغوب باید در مرحله خیساندن به نکات زیر توجه کرد:

- استفاده از مواد ضد باکتری جهت جلوگیری از احتمال رشد مجدد باکتریها که می‌تواند به کارگران صدمه برساند یا موجب انتشار و سرایت بیماری شود و یا به سه بخش سطحی پوست صدمه بزند که معمولاً از ترکیب‌های آروماتیک کلردار استفاده می‌شود.

- توجه به دمای آب خیساندن که اگر بالا باشد موجب فعالیت باکتریها و اثر تخریبی آن بر پوست می‌شود. هر چند که بالا بردن دمای آب عمل خیساندن را سرعت می‌بخشد، ولی بالا بردن بیش از حد دما موجب پایین آوردن کیفیت چرم حاصل و ناهمواری الیاف و رگه شدن چرم می‌شود.

- به کار بردن مواد افزودنی مثل سولفید سدیم یا ترا سولفید سدیم به آب مصرفی که با تاثیر بر کراتین مو، موجب سست شدن ریشه مو می‌شود.

- زمان خیساندن که حداقل ۴۸ ساعت می‌باشد، که پس از این مدت پوستها را شستشو می‌دهند.

نتیجه فرآیند خیساندن و شستشوی پوست عبارتست از:

- پوست از خون و آلودگی‌ها پاک می‌شود.

- پروتئین‌های محلول در آب (کروی) از پوست جدا می‌شوند.

- مواد شیمیایی به کار رفته به منظور نگهداری و گندزدایی پوست از آن جدا می‌گردد.

- در اثر خیساندن پوستها با جذب آب کافی به حالت طبیعی خود بر می‌گردند و دباغی بر روی آنها به آسانی انجام می‌گیرد.

(۲) آهک دهی

عمل آهک دهی برای سست کردن ریشه مو، بالا بردن pH و از بین بردن یا کمک به از بین بردن در مراحل بعدی پروتئین‌های زاید و چربی‌های موجود در پوست می‌باشد. آهک آبدیده (CaOH_2O) هر چند که اخلال پذیری کمی در آب دارد می‌تواند pH محلول را تا ۱۲/۵ افزایش دهد. آهک آبدیده سبب آبکافت (Fibrous Structure) پروتئین‌ها و تجزیه تدریجی ساختار آنها می‌شود. تاثیر آهک آبدیده بر روی سه نوع پروتئین اصل

موجود در پوست متفاوت است. اخلال پذیری پروتئین های کروی زیاد است. کلژن نیز تنها در جا ورت اسیدها و بازهای قوی و در مدت نسبتاً زیادی حل می شود. این حیط بدون اینکه به کلژن پوست و در نتیجه به کیفیت چرم آسیبی وارد کند موجب شکسته شدن مولکولهای کراتینی مو و حل شدن آنها می گردد و ریشه مو را به حد مطلوبی سست می کند. این حیط با تاثیر بر روی مولکولهای پروتئین های الاستین، آنرا آماده حذف کامل در مرحله آنزیم دهی می نماید و پروتئین های کروی را کاملاً از بین می برد.

(۳) لش زدایی (Fleshing)

لش گیری برای حذف تمامی بافت های غیر ضروری پوست که در سطح درونی و بدون موی پوست وجود دارد پس از مرحله آهک دهی انجام می گیرد. پس از اینکه پوست کاملاً پس از جذب آب نرم شد، زایده های چسبیده به قسمت گوشتی که به هنگام جدا کردن پوست از لاشه رویان باقی می ماند به همراه بافت های زاید دیگر توسط دستگاهی بنام لش بر از پوست جدا می شود. این عمل باعث می شود که مواد شیمیایی که در مرحله بعدی به پوست داده می شود به طور یکنواخت و به خوبی داخل پوست نفوذ کنند و موجب بالابردن کیفیت محصول شوند.

(۴) مو گیری

مو گیری پوست های بز و گوسفند با مالیدن محلولی از آهک و سولفید سدیم به قسمت لش پوست انجام می گیرد. پوست ها پس از مالیدن محلول به طوری که سمت لش به طرف داخل باشد، باید به مدت یک شب به همان حالت باقی بمانند. پس از طی این مدت مو به راحتی از پوست توسط دستگاه یا کارگر جدا می گردد. برای اینکه موگیری در زمان کمتری انجام شود می توان از سولفور سدیم به تنها ی استفاده کرد. با آمیختن مناسب در متیل آمین، آهک، کربنات سدیم و سولفیدات سدیم نیز می توان در مورد پوستهای تازه و نمک سود شده که نتیجه خوبی دارد استفاده کرد.

برای مو گیری پوستهای سنگین (گاو، گوساله و گاوپیش و...)، روش مو زدایی همراه با تجزیه ساختار مو به کار گرفته می شود که در این روش پوستها را در بالابان (درام) قرار می دهند و سولفید سدیم و سولفیدات سدیم به اندازه مناسب به آب داخل بالابان اضافه می کنند و به این طریق مو زدایی انجام می شود.

(۵) آهک گیری و آنزیم دهی

به منظور حذف آهک اضافی و تنظیم pH برای مرحله آنزیم دهی باید هیدروکسید کلسیم جذب شده در پوست را از آن خارج کرد و pH پوست را پایین آورد. برای پایین آوردن pH مقداری اسید، مثل اسید هیدروکلریک ضروری است. باید توجه داشت که بین مقدار مواد مصرفی تعادل برقرار باشد تا آهک به صورت محلول درآمده و به آسانی از پوست خارج شود. آهک و مواد دیگر همراه پوست را می‌توان به روش شستشو با آب یا اسید و سولفات آمونیم کاملاً از سطح پوست خارج نمود.

هیدروکسید کلسیم در سولفات آمونیم به خوبی حل می‌شود و چون pH در چنین محیطی بین ۷ تا ۸ خواهد بود لذا در این pH هیدروکسید کلسیم اخلال پذیری زیادی دارد و در این شرایط آهک به تدریج از پوست خارج می‌شود. برای آهک زدایی بیشتر می‌توان از اسید هیدروکلریک استفاده کرد. برای تنظیم pH پوستهایی که با مواد گیاهی دباغی خواهند شد، از اسید لاکتیک استفاده می‌کنند. جهت از بین بردن مواد زائد و سولفید سدیم جذب شده، پوستها باید با جریان آب حداقل یک ساعت شستشو داده شوند و بعد از اینکه نتیجه کار با شناساگر فنول فتالئین مشخص شد مرحله آنزیم دهی شروع می‌شود.

در مرحله آنزیم دهی مواد زاید پوست تجزیه و پوست آماده دباغی می‌شود. موادی که در این مرحله از پوست جدا می‌شوند عبارت اند از: پروتئین‌های غیر کلژنی، لایه بیرونی پوست، مو و لکه‌های موجود بر سطح پوست، فولیکول مو و منفذ‌های پوست که باید کاملاً از بین بروند. برای تهیه چرم مرغوب و نرم، الیاف پروتئینی که در برابر مواد شیمیایی مقاوم هستند در مرحله آنزیم دهی از پوست جدا می‌شوند.

انواع چرم

تعدادی راه وجود دارد که در نتیجه آن‌ها، پوست جانور به یک ماده انعطاف‌پذیر و محکم به نام چرم تبدیل می‌گردد:

۱. چرم گیاهی از تانن (از ریشه tanning به معنای دباغی) و سایر عناصری که در سبزیجات، پوست درخت، و مانند این‌ها یافت می‌شوند، تهیه می‌شود. این نوع چرم، انعطاف‌پذیر بوده و رنگ آن قهوه‌ای است که میزان رنگش به ترکیب شیمیایی و رنگ پوست بازمی‌گردد. چرم گیاهی در آب پایدار نیست؛ بی‌رنگ می‌شود و اگر پس از خیس شدن، خشکش کنید، چروک گشته و از انعطاف‌پذیری و نرمی‌اش کاسته خواهد شد. در آب گرم،

شدت چروک شدنیش بیشتر است و تقریباً شبیه ژلاتین می‌شود. علاوه بر اینکه سفت شده و احتمالاً شکننده هم می‌گردد. چرم جوشانده نمونه‌ای است از چرمی که با قرار گرفتن در آب داغ، شناور شده و سفت می‌شود. این اتفاق در موم جوشانده و مواد شبیه هم رخ می‌دهد. در تاریخ گهگاه پس از عمل سفت کردن آن، در زره‌ها و همچنین در اتصال کتاب‌ها هم استفاده می‌شده است. این نوع چرم، تنها نوع چرم است که در حکاکی و قالب‌گیری چرم می‌تواند مناسب باشد.

۲. چرم کرومی که در ۱۸۵۸ اختراع شد، از کرومیوم سولفات و دیگر نمک‌های کرومیوم دباغی می‌شود.

۳. چرم آلدهیدی با استفاده از ترکیبات گلوتارآلدهید یا اکسازولیدین دباغی می‌شود.

۴. چرم ترکیبی به کمک بسپارهای آروماتیک مثل گونه‌هایی از نوولاك و نرادول ساخته و دباغی می‌شود.

۵. چرم آلومی که با نمک آلومینیوم در ترکیب با چسبنده‌های گوناگون و منابع پروتئینی مانند فلورئور، زرده خم مرغ و غیره دباغی می‌شود.

۶. پوسته خام با ایجاد تراش‌های نازک روی پوست، شناور ساختن در لیمو، و کشیدن در موقعی که خشک شده است درست می‌گردد.

در دباغی کرومی؛ اسید فرمیک، کربنات سدیم و نمک دیگر مواد شیمیایی هستند که مورد استفاده قرار می‌گیرند. در فرآیند دباغی با نمک های کروم، این نمک ها با الیاف پوست واکنش می دهد و پایداری بسیار زیادی به الیاف پوست می بخشد که آن را در برابر دمای بالا و حمله باکتریها مقاوم می سازد. چرمی که با این روش ساخته می شود، بسیاری از ویژگه های مطلوب را ندارد، و پس از مرحله های دباغی مجدد که با کروم یا مواد گیاهی اجسام می شود و روغن دهی و رنگ آمیزی پوست، به چرم مطلوب تبدیل می شود. به طور کلی مواد شیمیایی مصرفی در فرآیند دباغی به سه دسته تقسیم می شوند:

- (۱) مواد معدنی (نمک های کروم، آلومینیوم و ...)
- (۲) مواد گیاهی (عصاره گیاهانی مانند: بلوط، انار و ...)
- (۳) مواد صنعتی (رزین های فرم آلدئید و ....)

انار با نام علمی (*Punica granatum*) یکی از میوه‌های درختی است که دانه‌هایی اغلب قرمز، و گاهی سفید، و یا به رنگ‌هایی مابین آندو دارد. زادگاه انار، ایران است. "جاودانان" یا گارد جاویدان که سربازان برگزیده ایران باستان بودند، نیزه‌هایی به شکل انار داشتند. رنگی که به این میوه شبیه شده رنگ اناری نام دارد. از جمله موادی که در پوست این میوه وجود دارد می‌توان به تانن اشاره کرد. تانن ماده‌ای است که در عصاره بسیاری از گیاهان وجود دارد. معمولاً آن را از پوست بلوط به دست می‌آورند. ولی علاوه بر بلوط، گیاهان دیگری نیز مانند چای، سیب نارس، به نارس، ب رگ گرد و پوست انار (ناسپال) نیز دارای آن می‌باشند.

در کلاقه‌ای یا باتیک که یکی از روش‌های چاپ بر روی پارچه است که در کشورهایی مانند اندونزی، تایلند، سریلانکا و هند و ایران از قدیم کاربرد داشته، از کلیه طرحها و رنگها با استفاده از واکس و عملیات رنگرزی استفاده می‌کنند. رنگهای به کار رفته برای چاپ بیشتر از دسته رنگهای گیاهی مانند روناس، اسپرک، پوست انار و زردچوبه است. بنابراین استفاده از پوست انار در رنگ آمیزی تاریخچه طولانی در روش‌های سنتی دارد. لیکن در طرح حاضر برای رنگ آمیزی چرم استفاده می‌گردد که کاملاً جدید بوده و علاوه بر کارایی بالا، طرحی بدیع می‌باشد.

۲- معرفی محصول

۱-۲- معرفی کدهای آی‌سی‌ک و کدهای تعریفه

از آنجایی که محصول حاضر بسیار جدید می‌باشد، هیچ کدهای ISIC برای آن یافت نگردید:

کد	شرح محصول
---	رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره

با توجه به کتاب مقررات صادرات و واردات، کد تعریفه و حقوق ورودی برای محصول معرفی شده، یافت نگردید:

حقوق ورودی	کد تعریفه	محصول
---	---	رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرم‌های طبیعی

۲-۲- معرفی محصول و خواص آن ویژگی های محصول

- عدم وجود ناخالصی
- عاری از بوی غیر طبیعی و نامناسب
- عدم وجود هرگونه مواد خارجی از قبیل سوم شیمیایی و مواد زیانآور دیگر
- پایدار در برابر سایش و مالش، شستشوی ماشینی و ملایم چرم و تعریق بدن و لکه آب

بسته بندی

این محصول در بطری بسته بندی می گردد، و می بایست از بطری های ۲۵۰ میلی لیتری سالم، تیز و متعدد وزن و متعدد الشکل استفاده نمود و در ضمن درب بطریها باید با دستگاه دربند به طور کامل بسته شود، و هیچ گونه نشتی در آن مشاهده نگردد. در موقع حمل و نقل بایستی دقت شود که وسیله نقلیه عاری از هرگونه آلودگی بوده و در حین حمل و نقل نیز در معرض آلودگی قرار نگیرد.

نشانه گذاری

نشانه های زیر باید روی هر بطری با خط خوانا و پاک نشدنی به زبان فارسی و در صورت صدور به زبان انگلیسی و یا به زبان کشور خریدارنوشه، بر چسب ویا الصاق گردد:

- نام، نوع و درجه کالا
- وزن خالص محتوی (۲۵۰ سی سی)
- نام و نشانی بسته بندی کننده یا صادر کننده کالا و نشانه تجارتی
- ذکر عبارت محصول ایران
- تاریخ تولید یا بسته بندی
- تاریخ انقضای قابلیت مصرف
- سری ساخت

۳-۲- استانداردهای ملی و بین المللی محصول

نوع، شماره و استانداردهای یافت شده، درج دل زیر درج شده است؛ لیکن از آنجایی که محصول تولیدی فرآورده جدیدی است، استاندارد ویژه ای برای رنگ استخراج شده از پوست انار یافت نگردید:

جدول استاندارهای ملی و بین المللی

ردیف	نوع استاندارد	شماره استاندارد	موضوع استاندارد

۱	ملی ایران	۶۳۸۲	چرم - ثبات رنگ در برابر عرق بدن
۲	ملی ایران	۶۳۵۳	چرم - ثبات رنگ در مقابل شستشوی ماشینی
۳	ملی ایران	۶۳۸۳	چرم - ثبات رنگ در برابر مالش رفت و برگشتی
۴	ملی ایران	۷۸	چرم - چرم لباسی - ویژگیها و روش های آزمون
۵	ملی ایران	۲۶۲	میوه انار - ویژگیها و روش های آزمون
۶	ملی ایران	۹۶۸۸	چرم - ثبات رنگ در مقابل شستشوی ملایم
۷	ملی ایران	۹۶۸۹	چرم - ثبات رنگ در اثر تسريع در فرسودگی
۸	ملی ایران	۹۶۹۰	چرم - ثبات رنگ در برابر لکه آب

۴-۲- بررسی و ارائه اطلاعات لازم در زمینه قیمت تولید داخلی و جهانی محصول

عوامل مختلفی که می توانند بر قیمت محصول تاثیرگذار باشند عبارتند از قیمت مواد اولیه مصرفی، موقعیت جغرافیایی و واحد تولیدی، نوع تکنولوژی مورد استفاده، هزینه های نیروی انسانی و ظرفیت تولیدی واحد. اما از آنجایی که تاکنون از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرمهاي طبیعی، رنگ تولید نشده است، و این فرآورده نوینی می باشد، قیمت داخلی و جهانی آن در دسترس نیست. اما با توجه به عوامل ذکر شده، در صورت تولید، بازدهی و سودآوری قابل توجهی را به دنبال خواهد داشت.

۵-۲- موارد مصرف و کاربرد

این محصول جهت رنگ آمیزی چرمهاي طبیعی به کار می رود. در واقع از ضایعات کارخانجات کنسانتره انار، رنگ تولید می گردد، که به صورت محلول پرشده در بطری های ۲۵۰ میلی لیتری بوده و دارای رنگ موسوم به رنگ اناری تیره می باشد.

۶-۲- بررسی کالاهای جایگزین و تجزیه و تحلیل اثرات آن بر مصرف محصول

هم اکنون به جای این فرآورده، از حجم بالایی از رنگ های شیمیایی و عموماً وارداتی استفاده می گردد، که البته کارایی مناسبی دارند، اما از قیمت قابل توجهی برخوردار

می باشند. این محصول با استفاده از ضایعات کارخانجات کنسانتره انار علاوه بر قیمت بسیار مناسب، کارایی مطلوبی دارد، که بازدهی و سودآوری قابل توجهی را به دنبال خواهد داشت.

۷-۲- اهمیت استراتژیکی کالا در دنیای امروز

برای رنگ آمیزی چرم‌های طبیعی از رنگ‌های شیمیایی و عموماً وارداتی استفاده می‌گردد، که با وجود کارایی مناسب، از قیمت قابل توجهی برخوردار می‌باشد. این محصول با استفاده از ضایعات کارخانجات کنسانتره انار علاوه بر قیمت بسیار مناسب، کارایی مطلوبی دارد، که بازدهی و سودآوری قابل توجهی را به دنبال خواهد داشت. علاوه بر این کاهش باقیمانده‌های و پسماندهای غذایی که یکی از اهداف زیست محیطی در سال‌های اخیر می‌باشد، می‌تواند به قدر بضاعت در این صنعت محقق گردد.

۸-۲- کشورهای عمدۀ تولید کننده و مصرف کننده محصول

از آنجایی که فرآورده معرفی شده یک محصول جدید می‌باشد، آماری از تولیدات داخلی و خارجی در دست نیست.

۳- عرضه ۳-۱- واحدهای تولیدی فعال محصول

همانگونه که ذکر شد، رنگ تولیدی برای مصرف در صنایع چرمسازی، محصول جدیدی بوده و آماری از تولیدات داخلی و خارجی در دست نیست. اما با توجه به معرفی تکنولوژی آسان و قابل انجام و نیز مزایای بسیار زیاد آن پیش‌بینی می‌گردد که به زودی واحدهای تولیدی بسیاری در خصوص تولید این محصول راه اندازی گردند، و نیز بسیاری از واحدهای فعال مربوطه، بخشی از ظرفیت خود را به این کار اختصاص دهند.

در حال حاضر حدود ۱۷۰ شرکت چرمسازی سالانه ۱۳۰ میلیون فوت مربع (۴ میلیون و ۳۳۴ هزار متر مربع) چرم سبک تولید و به بازار عرضه می‌کنند. بیشتر این شرکت‌ها وابسته به بخش خصوصی‌اند. همچنین ۸۰ شرکت تولید چرم سنگین نیز فعالیت دارند که تولید سالانه آنها به ۹۰ میلیون فوت مربع می‌رسد. استان‌های تهران، آذربایجان شرقی، همدان و خراسان مهم‌ترین مراکز چرمسازی ایران است. بنابراین حجم بالایی از رنگ جهت رنگ آمیزی چرم، مورد نیاز است، که اهمیت و نیاز به این محصول را نشان می‌دهد.

۴- بررسی روند واردات محصول

از آنجایی که فرآورده معرفی شده محصول جدیدی بوده و هیچ مشابهی نیز ندارد، آماری از تولیدات آن در جهان در دست نیست، و غیر توان روند واردات را نیز بررسی نمود. اما با توجه به معرفی تکنولوژی تولید آن و نیز مزایای بسیار زیاد رنگ تولیدی برای مصرف در صنایع چرمسازی پیش بینی می گردد که به زودی واحدهای تولیدی بسیاری در خصوص تولید این محصول راه اندازی گردند، و نیز بسیاری از واحدهای فعال مربوطه، بخشی از ظرفیت خود را به این کار اختصاص دهند. در نتیجه می توان نسبت به صادرات آن در آینده نزدیک، امیدوار بود.

۵- بررسی روند مصرف

۵-۱- واحدهای در دست احداث

رنگ تولیدی برای مصرف در صنایع چرمسازی، محصولی جدید بوده و مشابهی نیز ندارد. اما با توجه به معرفی تکنولوژی تولید آن و نیز مزایای بسیار آن، پیش بینی می گردد که به زودی واحدهای تولیدی بسیاری در خصوص تولید این محصول راه اندازی گردند.

۶- پیش بینی واردات

از آنجایی که مرکز تولید انار در دنیا ایران می باشد، بعید به نظر می رسد که حتی در آینده واردات این محصول را داشته باشیم. همچنین صادرات آن در آینده نزدیک بسیار امیدبخش خواهد بود.

۷- تقاضا

در حال حاضر حدود ۱۷۰ شرکت چرمسازی سالانه ۱۳۰ میلیون فوت مربع (۴ میلیون و ۳۴ هزار متر مربع) چرم سبک تولید و به بازار عرضه می کنند. همچنین ۸۰ شرکت تولید چرم سنگین نیز فعالیت دارند که تولید سالانه آنها به ۹۰ میلیون فوت مربع می رسد. استان های تهران، آذربایجان شرقی، همدان و خراسان مهم ترین مراکز چرمسازی ایران است. بنابراین حجم بالایی از رنگ جهت رنگ آمیزی چرم، مورد نیاز است، که اهمیت و نیاز به این محصول را نشان می دهد.

۸- بررسی روند صادرات محصول

با شناخت و آموزش فن آوری تولید رنگ معرفی شده مورد نیاز در صنعت چرمسازی، روند رو به رشد تولید این محصول در داخل برای رفع بخشی از نیاز داخلی را شاهد خواهیم بود. لیکن با گسترش تولید آن و افزایش بازدهی، می توان به صادرات آن نیز امیدوار بود.

۸- بررسی نیاز به محصول

۱-۸- پیش بینی تقاضا داخلی

در حال حاضر حدود ۱۷۰ شرکت چرم‌سازی سالانه ۱۳۰ میلیون فوت مربع (۴ میلیون و ۳۲۴ هزار متر مربع) چرم سبک تولید و به بازار عرضه می‌کنند. بیشتر این شرکتها وابسته به بخش خصوصی‌اند. همچنین ۸۰ شرکت تولید چرم سنگین نیز فعالیت دارند که تولید سالانه آنها به ۹۰ میلیون فوت مربع می‌رسد. استان‌های تهران، آذربایجان شرقی، همدان و خراسان مهم‌ترین مراکز چرم‌سازی ایران است. بنابراین حجم بالایی از رنگ جهت رنگ آمیزی چرم، مورد نیاز است، که اهمیت و نیاز به این محصول را نشان می‌دهد.

۲-۸- پیش بینی صادرات

با شناخت و آموزش فن آوری تولید رنگ معرفی شده مورد نیاز در صنعت چرم‌سازی، روند رو به رشد تولید این محصول در داخل برای رفع بخشی از نیاز داخلی را شاهد خواهیم بود. لیکن با گسترش تولید آن و افزایش بازدهی، می‌توان به صادرات آن نیز امیدوار بود.

با توجه به اینکه برای پیش بینی میزان صادرات یک محصول نیازمند آمارهای مختلفی می‌باشیم، و این فرآورده بسیار جدید است، نمی‌توان آمار دقیقی ارائه داد، تنها می‌توان به این نکته اکتفا کرد که در صورت به کارگیری این فن آوری آسان و کاربردی، به زودی از بسیاری از واردات مواد شیمیایی جهت رنگ آمیزی چرم‌های طبیعی تولیدی جلوگیری شده و محصول ایمن تری برای مصرف کننده در نهایت حاصل خواهد آمد، و این امر مسلماً صادرات رو به رشد محصول را نیز به دنبال خواهد داشت.

۹- موازنی عرضه و تقاضا

در حال حاضر محصول معرفی شده در کشور تولید نمی‌گردد، اما با توجه به وجود حدود ۱۷۰ شرکت چرم‌سازی، و تولید سالانه ۱۳۰ میلیون فوت مربع (۴ میلیون و ۳۲۴ هزار متر مربع)، و وجود ۸۰ شرکت تولید چرم سنگین با تولید سالانه ۹۰ میلیون فوت مربع، به نظر می‌رسد، اهمیت و نیاز به این محصول به شدت وجود داشته باشد؛ که علاوه بر تامین بخشی از نیاز داخلی، در کاهش قیمت‌های مربوطه، سهم چشمگیری خواهد داشت.

۱۰- شرح فرآیند و تکنولوژی‌های موجود

هر ساله حجم بالایی از انواع ضایعات در صنایع مختلف تولید می گردد، که در صورت نبود تکنولوژی مناسب برای تبدیل آن ها به محصولات مختلف، دور ریخته شده و سبب آلودگی محیط زیست می گردند. یکی از این ضایعات، پوست انار تولیدی از کارخانجات کنسانتره انار است. از این ماده می توان در تولید رنگ مصرفی در صنایع چرمسازی استفاده کرد. در زیر به توضیح فن آوری تولید این فرآورده می پردازیم.

تامین میکروارگانیزم لازم

از آنجایی که تهیه میکروب ساکارومایسیس کاری تخصصی می باشد، بنابراین فقط در آزمایشگاه های اختصاصی انجام می گیرد. لذا توصیه می گردد که برای تامین میکروب مناسب و بدون آلودگی به مراکز مناسب تولید کننده مراجعه شود. این مواد به صورت تیوب های استریل قابل تهیه می باشند. ، که در داخل هر یک ۵ گرم میکروارگانیزم همراه با محیط کشت موجود است.

تولید

- ۱-۱۰ ابتدا ضایعات و پوست انار از واحدهای تولید کنسانتره و آب انار جمع آوری و وارد کارخانه می گردد.
- ۲-۱۰ پس از ورود مواد مربوطه، مواد زائد و نامناسب نظیر دانه های شکسته و برگ انار جداسازی می گردد، تا در بخش رنگ گیری ایجاد اختلال ننمایند.
- ۳-۱۰ پوست انار را توسط اسپری های آب شستشو می دهیم.
- ۴-۱۰ مواد شسته شده را تا دمای ۷۵ درجه سانتی گراد در اتوکلاو حرارت داده و سپس بلا فاصله برای جلوگیری از تیره شدن رنگ، آن ها را سرد می نماییم.
- ۵-۱۰ در داخل تانک همزن دار، به مواد مربوطه، میکروارگانیزم ساکارومایسیس سرویزیه، برای جدا کردن مواد قندی می افزاییم. برای شکستن مواد سلولزی نیز می توان از آنزیم سلولاز استفاده کرد. به ازای هر ۱۰ کیلوگرم پوست انار، یک تیوب حاوی میکروارگانیزم اضافه می کنیم.
- ۶-۱۰ سپس جهت جدا کردن میکروب های بیومس، مخلوط را مورد شستشو قرار می دهیم.
- ۷-۱۰ توسط دستگاه پالپر، تولید پالپ نموده، و سپس به پالپ تولیدی آب اضافه کرده و هم زدن را تا مرحله بی رنگ شده آب خروجی ادامه می دهیم.
- ۸-۱۰ آب خروجی را جمع آوری نموده و تا حجم یک چهارم اولیه تغليظ می نماییم.

۹-۱۰- در نهایت محصول تولیدی را در بطری های ۲۵۰ میلی لیتری بسته بندی کرده و برای کارخانه های چرم سازی ارسال می کنیم.

۱۱- تعیین نقاط قوت و ضعف تکنولوژی های مرسوم

روش مذکور، روشی جدید بوده و نمی توان آن را با تکنولوژی های دیگر مقایسه نمود. در حال حاضر برای رنگ آمیزی چرم از مواد شیمیایی مختلف استفاده می گردد، که صرف هزینه های بالایی را به دنبال دارد. این روش تولید، با استفاده از ضایعات کشاورزی و کارخانجات صنایع غذایی، علاوه بر بهره وری بالا و کاهش هزینه های تولید، در کم کردن حجم آلاتinde های محیطی می تواند سهم مطلوبی داشته باشد.

۱۲- بررسی و تعیین حداقل ظرفیت اقتصادی، و برآورد حجم سرمایه گذاری ثابت

از آنجا که احداث واحدهای صنعتی مستلزم یک سرمایه گذاری ثابت اولیه است، لذا انتخاب ظرفیت های خیلی پایین، سود آوری طرح را غیرممکن ساخته و از طرف دیگر انتخاب ظرفیت های خیلی بالا نیازمند تامین سرمایه اولیه زیادی است که ممکن است با در نظر گرفتن عوامل مختلف توجیه منطقی نداشته باشد. بنابراین هدف از اجرای طرح مورد گزارش تاسیس واحدی به منظور تولید رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرم‌های طبیعی می باشد که ظرفیت اقتصادی تولید آن در این طرح با توجه به مطالعات انجام شده در زمینه بازار و حجم سرمایه گذاری در نظر گرفته شده ۱۵۰۰ تن به ازای یک شیفت کاری محاسبه گردیده است. البته امکان افزایش ظرفیت در صورت نیاز بازار تا سه نوبت کاری وجود دارد.

ردیف	نام محصول	ظرفیت واحد	واحد
۱	تولید رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرم‌های طبیعی	۱۵۰۰	تن

۱۳- مشخصات هزینه های سرمایه گذاری طرح ۱۳- زمین

محل اجرای طرح واقع در قطعه زمینی به مساحت ۱۴۴۰ مترمربع با ابعاد ۴۵×۳۲ واقع در استان تهران، شهرستان تهران، شهرک صنعتی اشتهراد می باشد.

۱۳-۲- اولویت در تعیین محل اجرای طرح

از آنجا که یکی از پارامترهای های مهم در تصمیم گیری برای انتخاب محل اجرای طرح، آب است و زمین مذکور در شهرک صنعتی اشتهرد واقع می باشد، از این نظر جایگاه بسیار مناسبی بشمار می آید.

جدول مشخصات زمین طرح

هزینه (میلیون ریال)			مساحت (متر مربع)	بهای هر متر مربع (ریال)	شرح
جمع	مورد نیاز	اجام شده			
۵۷۶/-	۵۷۶/-	۰/-	۱۴۴۰	۴۰۰۰۰۰/-	زمین

۱۳-۳- حوطه سازی

جدول هزینه حوطه سازی در طرح

جمع میلیون ریال	مورد نیاز (میلیون ریال)	اجام شده (میلیون ریال)	واحد	مقدار	شرح
۸۰	۸۰	۰/-	مترمربع	۱۶۰	عملیات دیوار کشی و نردہ گذاری
۴۰	۴۰	۰/-	مترمربع	۱۹۰	جدول گذاری حوطه
۱۰۰	۱۰۰	۰/-	مترمکعب	۳۵۰	گودبرداری و خاکبرداری
۱۰۰	۱۰۰	۰/-	مترمربع	۱۰۰۰	خاکبرداری و تسطیح
۹۵	۹۵	۰/-	مترمربع	۵۰۰	زیرسازی و آسفالت
۷	۷	۰/-	مترمربع	۱۶۵	فضای سبز
۱۰	۱۰	۰/-	باب	۱	درب ورودی
۱۵۰	۱۵۰	۰/-	---	---	روشنائی حوطه
۵۸۲	۵۸۲	۰/-	---	---	جمع

۱۳-۴- ساختمان

لازم بذکر است که ساختمان های اداری نیز به صورت یک نیم طبقه در سالن های تولید به مساحت ۱۰۰ متر مربع در نظر گرفته شده است.

جدول هزینه های مربوط به ساختمان سازی

جمع میلیون	مورد نیاز	اجام شده	قیمت به	واحد	مق د	شرح

ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	هزار (ریال)	ازای واحد	ر کا ر	
۶۲۵	۶۲۵	۰/-	۲۵۰۰	متتمر بع	۲۵ ۰	ساختمان های تولید
۳۸۵	۳۸۵	۰/-	۲۲۰۰	متتمر بع	۱۷ ۵	انبار مواد اولیه و محصول
۴۰۰	۴۰۰	۰/-	۴۰۰۰	متتمر بع	۱۰ ۰	آزمایشگاه
۳۰۰	۳۰۰	۰/-	۳۰۰۰	متتمر بع	۱۰ ۰	ساختمان اداری
۷۵	۷۵	۰/-	۱۵۰۰	متتمر بع	۵۰	تاسیسات
۶۰	۶۰	۰/-	۱۵۰۰	متتمر بع	۴۰	نگهداری
۱۸۴۵	۱۸۴۵	۰/-	---	---	--	جمع

۱۳-۵- لیست و هزینه تجهیزات و ماشین آلات تولید

شرح	تعداد	واحد	قیمت واحد (م.ر.)	قیمت کل (م.ر.)
مجموعه دریافت مواد ورودی به کارخانه	۱	مجموعه	۱۰۰	۱۰۰
دستگاه هوادهی	۱	دستگاه	۳۰	۳۰
اتوکلاو	۱	دستگاه	۱۰۰	۱۰۰
اوپراتور تحت خلا	۱	دستگاه	۲۰۰	۲۰۰
تانک همزن دار	۱	دستگاه	۸۰	۸۰
دستگاه پالپر	۱	دستگاه	۳۰	۳۰
دستگاه توزین	۱	دستگاه	۲۰	۲۰
دستگاه اسپری آب	۲	دستگاه	۲۰	۴۰
دستگاه بسته بندی و دربندی	۱	دستگاه	۲۰۰	۲۰۰
یونیت شستشوی تجهیزات	۱	مجموعه	۵۰	۵۰
لوله، اتصالات، شیر و سایر لوازم جانبی	---	---	۳۰۰	۳۰۰
جمع	---	---	---	۱۱۳۰

۶-۱۳- هزینه تجهیزات و تاسیسات عمومی

بر اساس تجهیزات و تاسیسات برآورد شده و قیمت‌های استعلام شده برای هر یک از موارد، سرمایه‌گذاری مورد نیاز این تاسیسات در جدول زیر برآورد شده است.

جدول هزینه‌های تأسیسات در طرح

جمع کل میلیون ریال	هزینه موردنیاز ریالی (م. ر.)	معادل ریالی هزینه های ارزی (م. ر. دلار)	هزینه موردنیاز ارزی اهتزار (دلار)	اجام شده	شرح
۱۰۰/-	۱۰۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	برق
۵/-	۵/-	۰/-	۰/-	۰/-	برق اضطراری
۷۰/-	۷۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	آب
۲۵۰/-	۲۵۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	تصفیه فاضلاب
۱۱۰/-	۱۱۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	سوخت
۵۰/-	۵۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	سرمایش و گرمایش
۳۰۰/-	۳۰۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	باسکول
۱۵۰/-	۱۵۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	سیستم اعلام و اطفاء حریق
۱۰/-	۱۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	ارتباطات
۱۰۴۵/-	۱۰۴۵/-	۰/-	۰/-	۰/-	جمع

۶-۱۴- هزینه وسائل حمل و نقل

به منظور رفع نیازهای روزمره کارخانه در خصوص حمل و نقل مبلغ ۴۳۰ میلیون ریال بابت خرید وسایط ذیل پیش‌بینی شده است.

جمع میلیون ریال	موردنیاز میلیون ریال	اجام شده	تعداد / مقدار واحد	شرح (مشخصات)

۸۰/-	۸۰/-	۰/-	۱	دستگاه	اتومبیل سواری
۱۵۰/-	۱۵۰/-	۰/-	۱	دستگاه	وانت نیسان
۲۰۰/-	۲۰۰/-	۰/-	۱	دستگاه	لیفتراک تن
۴۳۰/-	۴۳۰/-	۰/-	۳		جمع

۸-۱۳- تجهیزات و وسائل اداری و خدماتی

جهت خرید تجهیزات و وسائل اداری و خدماتی از جمله اثاثه اداری، لوازم آشپزخانه، تلفن، زیراکس، فکس، کامپیووتر، چاپگر، وسائل نظافت و آبدارخانه، تجهیزات بهداری و ... مبلغ ۱۵۰ میلیون ریال برآورد شده است.

۹-۱۳- تجهیزات و وسائل آزمایشگاهی و کارگاهی

تجهیزات و وسائل آزمایشگاهی و کارگاهی مورد نیاز طرح به شرح جدول زیر برآورد شده است:

شرح (مشخصات)	تعداد	اجام شده	موردنیاز (میلیون ریال)	جمع (میلیون ریال)
تجهیزات عمومی آزمایشگاه شیمیایی	---	۰/-	۵/-	۵/-
تجهیزات عمومی آزمایشگاه میکروبی	---	۰/-	۶/-	۶/-
اون ۵۵ لیتری	۱	۰/-	۲/-	۲/-
انکوباتور	۱	۰/-	۳/-	۳/-
اتوکلاو	۱	۰/-	۱۰/-	۱۰/-
آب مقطر گیری	۱	۰/-	۲/۵	۲/۵
هود	۱	۰/-	۵/-	۵/-
همزن مغناطیسی هایدوف	۱	۰/-	۸/-	۸/-
pH متر رومیزی	۱	۰/-	۱۵/-	۱۵/-
بن ماری جوش	۱	۰/-	۴/۵	۴/۵

شرح (مشخصات)	تعداد	اجام شده	موردنیاز (میلیون ریال)	جمع (میلیون ریال)
دستگاه				
کلنی کانتر	۱	۰/-	۳/-	۳/-
ترازو (۰/۰۰۱)	۱	۰/-	۶/-	۶/-
سانتریفوژ	۱	۰/-	۱۰/-	۱۰/-
تجهیزات کارگاهی	---	۰/-	۲۵/-	۲۵/-
جمع	---	۰/-	۱۰۵/-	۱۰۵/-

۱۰-۱۰- هزینه های متفرقه و پیش بینی نشده

به منظور جلوگیری از تحميل هزینه های مازاد طی دوره اجرای عملیات ساخت و ساز و تجهیز طرح به دلیل تغییرات احتمالی در هزینه های سرمایه گذاری ثابت حدود ۵ درصد از کل هزینه های ریالی معادل ۲۹۳ میلیون ریال به عنوان هزینه های متفرقه و پیش بینی نشده لحاظ شده است.

۱۱-۱۱- هزینه های قبل از بهره برداری

ارقام : میلیون ریال

ردیف	شرح	اجام شده	موردنیاز	جمع
۱	تأسیس شرکت، ثبت و افزایش سرمایه و تسهیلات	۰/-	۱۰۰/-	۱۰۰/-
۲	هزینه های دفترخانه و قبوض، کارمزد و بیمه تسهیلات	۰/-	۱۵۰/-	۱۵۰/-
۳	هزینه تهیه طرح توجیهی	۰/-	۱۰۰/-	۱۰۰/-
۴	مسافرت و بازدید، ماموریت و اقامت	۰/-	۱۵/-	۱۵/-
۵	دستمزد و حقوق پرسنل طی اجرای طرح برای یکسال	۰/-	۲۰۰/-	۲۰۰/-
۶	آموزش و تولید آزمایشی	۰/-	۵۰/-	۵۰/-
۷	سایر	۰/-	۳۰/-	۳۰/-
جمع				۶۴۵/-
جمع				۶۴۵/-

گزارش مطالعه امکان سنجی مقدماتی (PFS)
تولید رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره
انار جهت رنگ آمیزی چرمهاي طبیعی

ساير هزينه ها شامل هزينه هاي اياب و ذهاب، پست و تلفن، قبوض آب و برق، هزينه هاي نوشت افزار و تجهيزات دفتری، پيك، سوخت وسائل نقلیه، کتب و نشریات، هزينه هاي پذيرايی، هزينه هاي اجاره محل و متفرقه می باشند.

۱۳-۱۳- هزينه هاي سرمایه گذاري طرح

كل هزينه هاي سرمایه گذاري طرح به منظور احداث واحد صنعتی تولید رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرمهاي طبیعی به ظرفیت اسمی سالیانه ۱۵۰۰ تن در زمینی به مساحت حدود ۱۴۴۰ مترمربع واقع در شهرستان تهران، شهرک صنعتی اشتهرد برآورد شده است. اين طرح دارای هزينه هاي ارزى نبوده، لیکن کل هزينه هاي ریالی طرح از بابت هزينه هاي ساخت و ساز، تجهيز کارخانه و هزينه هاي قبل از بهره برداری مبلغ ۶۸۰۱/- ميليون ریال برآورد شده است.

جدول هزینه های سرمایه‌گذاری طرح

جمع کل میلیون ریال	مورد نیاز				ابنام شده	شرح	
	جمع مورد نیاز میلیون ریال	مورد نیاز ریالی	ارزی	معادل ریالی	دلار (هزار)	یورو (هزار)	
۵۷۶/-	۵۷۶/-	۵۷۶/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۱- زمین
۵۸۲/-	۵۸۲/-	۵۸۲/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۲- محوطه سازی
۱۸۴۵/-	۱۸۴۵/-	۱۸۴۵/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۳- ساختمان
۱۱۳۰/-	۱۱۳۰/-	۱۱۳۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۴- ماشین آلات و تجهیزات
۱۰۴۵/-	۱۰۴۵/-	۱۰۴۵/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۵- تأسیسات
۴۳۰/-	۴۳۰/-	۴۳۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۶- حمل و نقل
۱۵۰/-	۱۵۰/-	۱۵۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۷- تجهیزات و وسائل اداری و خدماتی
۱۰۵/-	۱۰۵/-	۱۰۵/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۸- تجهیزات و وسائل آزمایشگاهی و کارگاهی
۲۹۳/-	۲۹۳/-	۲۹۳/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۹- متفرقه و پیش‌بینی نشده
۶۴۵/-	۶۴۵/-	۶۴۵/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	۱۰- هزینه های قبل از بهره برداری
۶۸۰۱/-	۶۸۰۱/-	۶۸۰۱/-	۰/-	۰/-	۰/-	۰/-	جمع کل هزینه های سرمایه‌گذاری ثابت

۱۴- برآورد مواد اولیه، کمکی و بسته‌بندی مصرفی سالانه

ماده اولیه	واحد	مقدار مورد نیاز روزانه	ضایعات (%)	مقدار مورد نیاز سالیانه
ضایعات کارخانه انار	تن	۲۴	۲	۶۰۰۰
میکروب ساکارومایسیس سرویزیه	تیوب	۲۴۰۰	۱	۶۰۰۰۰۰
بطری های ۲۵۰ میلی لیتری	هزار عدد	۲۴	۱	۶۰۰۰
مواد شوینده	کیلوگرم	۴	۱	۱۰۰۰

۱۵- برنامه تولید و فروش طرح

میزان تولید محصول معرفی شده بشرح جدول زیر می باشد.
جدول پیش‌بینی برنامه تولید طرح (تن)

سال مبدأ	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	سال	شرح
۱۰۰	۹۰	۸۰	۷۰	درصد استفاده از ظرفیت عملی	رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرمهاي طبیعی
۱۵۰۰	۱۳۵۰	۱۲۰۰	۱۰۵۰		

بدین ترتیب میزان فروش این محصولات بشرح جدول زیر خواهد بود.

جدول میزان درآمد و فروش طرح (میلیون ریال)

سال مبدأ	سال ۱۳۹۱	سال ۱۳۹۰	سال ۱۳۸۹	سال	شرح
۴۵۰۰۰	۴۰۵۰۰	۳۶۰۰۰	۳۱۵۰۰		رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرمهاي طبیعی

۱۶- پیشنهاد منطقه مناسب برای اجرای طرح

استان تهران با توجه به درخواست شرکت شهرکهای صنعتی استان محل انتخابی برای انجام پژوهش در نظر گرفته شده است و با توجه به منوعیت قانونی احداث این نوع واحد ها در شعاع ۱۲۰ کیلومتری این استان تنها این واحد میتواند در شهرک های صنعتی اشتهراد و فیروزکوه بنا گردد، که با توجه به نزدیک بودن شهرک صنعتی اشتهراد به محل تامین مواد اولیه، این شهرک به عنوان مکان انتخابی برای احداث طرح مورد بررسی انتخاب گردید.

۱۷- قیمت فروش محصولات طرح

باتوجه به استعلام های انجام شده قیمت فروش محصولات طرح به شرح جدول زیر ارائه می گردد:

نام محصول	قیمت (میلیون ریال / تن)
رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرمهاي طبیعی	۳۰

۱۸- هزینه های تولید

کل هزینه های تولید طرح براساس ۱۰۰ درصد ظرفیت عملی بشرح جدول زیر محاسبه شده است.

جدول هزینه های تولید در طرح

هزینه کل (میلیون ریال)	هزینه ریالی (میلیون ریال)	معادل ریالی	ارزی (هزار دلار)	شرح
۱۸۰۱۰/-	۱۸۰۱۰/-	۰/-	۰/-	مواد اولیه و کمکی و بسه بندی
۶۸/۷۳	۶۸/۷۳	۰/-	۰/-	انرژی
۳۲۷/۳۲	۳۲۷/۳۲	۰/-	۰/-	هزینه تعمیر نگهداری
۹۳۶/-	۹۳۶/-	۰/-	۰/-	حقوق و مزایای پرسنل تولیدی
۹۶۷/۱	۹۶۷/۱	۰/-	۰/-	پیش بینی نشده
۷۲۴/۲	۷۲۴/۲	۰/-	۰/-	حقوق و مزایای پرسنل اداری
۵۶۴/۶۹	۵۶۴/۶۹	۰/-	۰/-	استهلاک
۲۱۵۹۸/۰۴	۲۱۵۹۸/۰۴	۰/-	۰/-	جمع کل

۱۹- هزینه مواد اولیه مصرفی

میزان مواد اولیه مورد نیاز طرح در جدول برآورد مواد اولیه و کمکی به تفکیک حاسبه شده است. جدول زیر برآورد هزینه مواد اولیه مصرفی سالیانه را نشان می دهد.

هزینه سالانه (میلیون ریال)	قیمت به ازای واحد (هزار ریال)	مقدار مورد نیاز سالیانه	ضایعات (%)	مقدار مورد نیاز روزانه	واحد	ماده اولیه
۳۰۰۰	۵۰۰	۶۰۰۰	۲	۲۴	تن	ضایعات کارخانه انار
۶۰۰۰	۱۰	۶۰۰۰۰۰	۱	۲۴۰۰	تیوب	میکروب ساکارومایسیس سرویزیه
۹۰۰۰	۱/۵	۶۰۰۰	۱	۲۴	هزار عدد	بطری های میلی لیتری
۱۰	۱۰	۱۰۰۰	۱	۴	کیلوگرم	مواد شوینده
۱۸۰۱۰	---	---	---	---	---	جمع

۲۰- هزینه آب، برق ، سوخت و ارتباطات

در یک واحد تولیدی علاوه بر ماشین آلات و دستگاههای خط تولید، به تجهیزات و تاسیسات دیگری نظیر تاسیسات آب، برق، سوخت، آزمایشگاه و ... نیز نیاز هست.

از آنجا که مهمترین و زیربنایی ترین تاسیسات یک واحد تولیدی و صنعتی، تاسیسات برق آن واحد است، به منظور تعیین برق مصرفی واحد ابتدا مقدار برق حاسبه خواهد شد.

۱-۲۰- حاسبه میزان مصرف برق

به منظور حاسبه برق مورد نیاز واحد، مصرف برق تجهیزات و ماشین آلات خط تولید را با توجه به مشخصات فنی استعلام شده دقیقاً حاسبه می کنیم . برق مصرفی در ساختمان ها و تاسیسات نیز با توجه به مساحت ساختمانها حاسبه می شود.

جدول برآورد برق مصرفی

برق مصرفی (کیلووات)	نام واحد مصرف کننده
۲۱۰	تجهیزات خط تولید

۱۰	تاسیسات و تعمیرگاه
۱۰	روشنایی ساختمانها
۲	روشنایی محوطه
۲۰	ساير موارد غير مذكور
۲۵۲	جمع

۲-۲۰ - حاسبه میزان مصرف آب

آب مورد نیاز در این واحد شامل آب مصرفی خط تولید، بهداشتی و آشامیدنی و آبیاری فضای سبز می باشد. آب مورد نیاز خط تولید به منظور شستشو، تولید پالپ و افزودن آب حین تولید استفاده می شود. اساس مشخصات تجهیزات خط تولید، آب مصرفی در این بخش ۶۰ متر مکعب در روز خواهد بود. مصرف آب آشامیدنی و بهداشتی در این واحد به ازای تعداد پرسنل و با در نظر گرفتن سرانه ۱۵۰ لیتر حاسبه شده است. به منظور تامین آب مورد نیاز فضای سبز و آبیاری محوطه، به ازای هر متر مربع ۱/۵ لیتر در روز در نظر گرفته می شود. میزان آب مصرفی روزانه واحد مطابق جدول زیر حاسبه شده است.

میزان آب مصرفی (مترمکعب در روز)	واحد مصرف کننده
۶۰	آب فرآیند تولید
۵	پرسنل
۲	محوطه
۶۷	جمع

۳-۲۰ - حاسبه مصرف سوخت

موارد مصرف سوخت در واحد های صنعتی شامل سوخت مصرفی به منظور تامین بخار و حرارت مورد نیاز فرآیند، گرمایش ساختمانها و سوخت وسایل حمل و نقل میباشد.

سوخت مصرفی سیستم گرمایش با توجه به مساحت فضاهای تولید و آزمایشگاه، اداری، و خدماتی محاسبه میشود. به این ترتیب که به طور متوسط به ازای یکصد متر مربع مساحت، ۲۵ لیتر گازوئیل در نظر گرفته میشود. بنابراین با توجه به مساحت بناهای موجود حدود ۶۰ لیتر گازوئیل در هر روز مصرف خواهد شد. این مقدار گازوئیل برای تامین انرژی گرمایی فضاهای اداری، رفاهی و خدماتی با سیستم شوفاژ در نظر گرفته شده است. به منظور تامین انرژی گرمایی سالن تولید از بخاری های صنعتی استفاده میشود. که به ازای هر ۲۷۰ متر مربع، یک دستگاه بخاری مورد نیاز است. در جدول زیر هزینه انواع انرژی در سال محاسبه گردیده است.

جدول برآورد میزان مصرف برق ، آب ، سوخت ، ارتباطات و
غیره

ردیف	شرح	واحد	میزان صرف سالیانه در سال	تعداد روز کاری در سال	میزان صرف سالیانه	هزینه هر واحد صرف به ریال	هزینه صرف سالانه (م-ر)
۱	برق مصرفی	کیلو وات/روز	۲۵۲	۲۵۰	۶۳۰۰۰	۲۵۰	۱۵/۷۵
۲	آب مصرفی	مترمکعب /روز	۶۷	۲۵۰	۱۶۷۵۰	۱۰۰۰	۱۶/۷۵
۳	گازوئیل	لیتر/روز	۶۰	۲۵۰	۱۵۰۰۰	۱۶۵	۲/۴۸
۴	بنزین	لیتر/روز	۳۵	۲۵۰	۸۷۵۰	۱۰۰۰	۸/۷۵
۵	ارتباطات وسایر	---	---	---	---	---	۲۵/-
جمع							
۶۸/۷۳							

۲۱ - حقوق و دستمزد

جدول حقوق و دستمزد پرسنل اداری مستقر در کارخانه

سمت	تعداد موردنیاز (نفر)	حقوق سالیانه (میلیون ریال)	حقوق ماهیانه (هزار ریال)	حقوق سالیانه (میلیون ریال)
مدیر عامل	۱	۱۲۰/-	۱۰۰۰۰	
مدیر بازرگانی	۱	۷۲/-	۶۰۰۰	
مدیر مالی و اداری	۱	۷۲/-	۶۰۰۰	
مسئول تدارکات	۱	۶۰/-	۵۰۰۰	
حسابدار	۱	۴۸/-	۴۰۰۰	
منشی و تایپیست	۱	۳۰/-	۲۰۵۰۰	
آبدارچی و نظافتچی	۱	۲۴/-	۲۰۰۰۰	
جمع	۷	۴۲۶/-	---	
حق بیمه و مزايا و پاداش و غیره (%۷۰)	---	۲۹۸/۲	---	
جمع	۷	۷۲۴/۲	---	

جدول حقوق و دستمزد پرسنل تولید

حقوق سالیانه (میلیون ریال)	حقوق ماهیانه (هزار ریال)	جمع (نفر)	شیفت	تعداد	سمت
۸۴/-	۷۰۰۰	۱	۱	۱	کارشناس برنامه ریزی تولید
۸۴/-	۷۰۰۰	۱	۱	۱	مدیر تضمین و کنترل کیفیت
۶۰/-	۵۰۰۰	۱	۱	۱	مهندس فنی صنایع غذایی
۴۸/-	۴۰۰۰	۱	۱	۱	کارشناس آزمایشگاه
۲۴/-	۲۰۰۰	۱	۱	۱	انباردار
۶۰/-	۲۰۵۰۰	۲	۱	۲	کارگر ماهر خط تولید
۴۸/-	۲۰۰۰۰	۲	۱	۲	کارگر ساده خط تولید
۳۶/-	۳۰۰۰	۱	۱	۱	کارشناس تعمیرات ونگهداری
۲۴/-	۲۰۰۰	۱	۱	۱	راننده لیفتراک
۴۶۸/-	-	۱۰			جمع
۴۶۸/-					حق بیمه و مزايا و پاداش و غیره (%) ۱۰۰
۹۳۶/-					جمع کل

۲۲- تعمیر و نگهداری

جدول هزینه های تعمیر و نگهداری

ردیف	شرح	میزان سرمایه گذاری	درصد	هزینه کل (میلیون ریال)
۱	محوطه سازی و ساختمان	۲۴۲۷/-	۲	۴۸/۵۴
۲	ماشین آلات	۱۱۳۰/-	۴	۴۵/۲
۳	تاسیسات و انشعابات	۱۰۴۵/-	۱۰	۱۰۴/۵
۴	وسائل نقلیه	۴۳۰/-	۲۰	۸۶

۱۵	۱۰	۱۵۰/-	لوازم و اثاثه اداری	۵
۱۰/۵	۱۰	۱۰۵/-	لوازم آزمایشگاهی و کارگاهی	۶
۱۷/۵۸	۶	۲۹۳/-	سرمایه‌گذاری پیش بینی نشده	۷
۳۲۷/۳۲	جمع			

۲۳- هزینه استهلاک

جدول هزینه های استهلاک

ردیف	شرح	میزان سرمایه گذاری	درصد استهلاک	هزینه کل (میلیون ریال)
۱	محوطه سازی و ساختمان	۲۴۲۷/-	۷	۱۶۹/۸۹
۲	ماشین آلات	۱۱۳۰/-	۱۰	۱۱۳/-
۳	TASISAT و انشاءات	۱۰۴۵/-	۱۰	۱۰۴/۵
۴	وسائل نقلیه	۴۳۰/-	۲۵	۱۰۷/۵
۵	لوازم و اثاثه اداری	۱۵۰/-	۲۰	۳۰
۶	لوازم آزمایشگاهی و کارگاهی	۱۰۵/-	۱۰	۱۰/۵
۷	سرمایه‌گذاری پیش بینی نشده	۲۹۳/-	۱۰	۲۹/۳
جمع				۵۶۴/۶۹

۲۴- هزینه های متفرقه و پیش بینی نشده

حدود ۵ درصد از کل هزینه های تولید معادل ۹۶۷/۱ میلیون ریال به استثنای هزینه استهلاک و حقوق بخش اداری کارخانه بعنوان هزینه های متفرقه و پیش‌بینی نشده تولید طی سال های مختلف بهره برداری در نظر گرفته شده است.

۲۵- تهدیدات و امکانات

همانطور که هر طرح صنعتی دارای مزیت های زیادی می باشد، احتمال تهدید نیز وجود دارد که برای طرح مورد بررسی نیاز به سرمایه گذاری و تبلیغ به منظور ایجاد بازار برای این فرآورده جدید و عدم وجود جایگاه مشخص در بازار جهانی، تهدیداتی است که می تواند اثرگذار باشد. البته به دلیل مزایای بیشمار این فرآورده این تهدیدات به راحتی قابل حل هستند.

از جمله سایر مزایایی که تولید رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرم‌های طبیعی شده با شیوه ذکر شده به همراه دارند، می توان به فرآوری و تبدیل ضایعات تولیدات کشاورزی به محصولات با ارزش افزوده، افزایش سطح درآمد تولیدکنندگان و کمک به اقتصاد مالی، ارتقاء زمینه توسعه پايدار و ایجاد امنیت غذایی، افزایش بهره وری منابع تولید، کاهش پسمانهای تولیدی در کارخانجات کنسانتره انار و تقلیل ضایعات و افزایش اشتغال و توسعه منابع انسانی در زیر بخش ها، اشاره نمود.

۲۶- نتیجه گیری و پیشنهاد

هدف از اجرای این طرح، احداث یک واحد صنعتی در شهرستان تهران، شهرک صنعتی اشتهرارد به منظور تولید رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره انار جهت رنگ آمیزی چرم‌های طبیعی با ظرفیت سالانه ۱۵۰۰ تن طی یک شیفت کاری ۸ ساعته در روز و ۲۵۰ روز کاری در سال می باشد.

طرح مورد بررسی جهت ایجاد واحد تولید محصول علاوه بر اشتغالزائی، ایجاد ارزش افزوده و استفاده از مواد اولیه ای موجود در داخل که در حال حاضر جز ضایعات کشاورزی محسوب می شد، دارای شاخص های مطلوب اقتصادی و مالی طرح، ایجاد اشتغال در استان و برای مردم بومی منطقه، امکان صادرات محصولات تولیدی، سهولت فرآیند تولید و وجود نیاز داخل به وجود چنین موادی، می باشد. همچنین با اجرای این طرح می توان از واردات برخی از مواد شیمیایی که جهت رنگ آمیزی چرم به کار می روند نیز تا حدی جلوگیری نمود.

در ذیل جدول هزینه های ثابت و متغیر طرح و برخی شاخص های مهم اقتصادی طرح که توجیه پذیری طرح را به اثبات می رساند، ارائه گردیده است.

جدول هزینه های ثابت و متغیر طرح در سال مبنا ۱۳۹۲

متغیر		ثابت		هزینه کل (میلیون ریال)	شرح
هزینه	درصد	هزینه	درصد		
۱۸۰۱۰/-	۱۰۰	---	---	۱۸۰۱۰/-	مواد اولیه و کمکی
۵۴/۹۸	۸۰	۱۳/۷۵	۲۰	۶۸/۷۳	انرژی
۲۶۱/۸۶	۸۰	۶۵/۴۶	۲۰	۳۲۷/۳۲	هزینه تعمیر نگهداری
۲۸۰/۸	۳۰	۶۰۵/۲	۷۰	۹۳۶/-	حقوق و مزایایی پرسنل تولیدی
۹۳۰/۳۸	---	۳۶/۷۲	---	۹۶۷/۱	پیش بینی نشده (۵٪ موارد فوق)
---	---	۷۲۴/۲	۱۰۰	۷۲۴/۲	حقوق و مزایایی پرسنل اداری
---	---	۵۶۴/۶۹	۱۰۰	۵۶۴/۶۹	استهلاک
۱۹۰۳۸/۰۲	---	۲۰۶۰/۰۲	---	۲۱۰۹۸/۰۴	جمع کل

۲۷- محاسبه شاخص های اقتصادی طرح

۱-۲۷- برآورد ارزش افزوده کل طرح در ظرفیت کامل بهره برداری در سال ۱۳۹۲

مبلغ: میلیون ریال	شرح
۴۵۰۰۰/-	۱- ستاده ها
۲۰۳۰۹/۱۵	۲- داده ها
۱۸۰۱۰	۲-۱- مواد اولیه و بسته بندی
۲۲۹۹/۱۵	۲-۲- انرژی، تعمیرات، دستمزد کادر
۵۶۴/۶۹	تولید، متفرقه و پیش بینی نشده
	۳- استهلاک

۲۴۶۹۰/۸۵	ارزش افزوده ناخالص داخلی (۱)
۲۴۱۲۶/۱۶	ارزش افزوده خالص داخلی (۲)

(۱) نسبت ارزش افزوده ناخالص داخلی به ارزش ستاده ها حدود ۵۴/۹ درصد است.

(۲) نسبت ارزش افزوده خالص داخلی به ارزش ستاده ها حدود ۵۳/۶ درصد است.

۲-۲-۲- برآورد نقطه سر به سر طرح

نقطه سر به سر طرح مورد بررسی بدون احتساب هزینه های عملیاتی و غیرعملیاتی معادل تولیدی در حدود ۳۶۷۸/۶۱ میلیون ریال می باشد و حدود ۸/۲ درصد کل فروش به دست خواهد آمد.

$$\begin{aligned} \frac{\text{نقطه سربه سر}}{\text{بدون احتساب}} &= \frac{2060/02}{\text{ثبت}} \\ \frac{\text{هزینه های}}{\text{عملیاتی و}} &= \frac{19538/02}{\text{متغیر}} = 3678/61 \\ \text{غیرعملیاتی} &= \frac{1}{-} \\ &= 45000/- \end{aligned}$$

۳-۲-۲- نسبت سرمایه گذاری به اشتغال

در صورت اجرای طرح مورد گزارش حداقل برای ۱۸ نفر اشتغال ایجاد خواهد شد، بر چنین اساسی نسبت سرمایه گذاری برای اشتغال هر یک از کارکنان در طرح حدود ۳۷۷/۸ میلیون ریال خواهد بود.

$$\frac{6801/-}{18} = \frac{\text{سرمایه گذاری ثابت طرح}}{\text{اشتغال}} = 377/8$$

همانطور که ملاحظه گردید طرح مورد بررسی نه تنها از شاخص های اقتصادی خوبی برخوردار است، بلکه از بازار قابل توجهی نیز برخوردار خواهد بود. ضمناً این طرح می تواند برای کشور ارز آفرین بوده و موجب بالا بردن درآمد حاصله از محل صادرات غیر نفتی باشد که یکی از مزیت های اصلی

گزارش مطالعه امکان سنجی مقدماتی (PFS)
تولید رنگهای طبیعی از ضایعات کارخانه کنسانتره
انار جهت رنگ آمیزی چرمهاي طبیعی

شرکت شهرکهای
صنعتی تهران

طرح می باشد. همچنین از آنجایی که مواد اولیه مصرفی جز ضایعات کشاورزی است، هدف جهانی کاهش آلاینده های محیطی و استفاده مجدد از منابع انرژی نیز که از دغدغه های زیست محیطی در سال های اخیر می باشد، به قدر بضاعت محقق می گردد.